

ks. Leszek Poleszak SCJ

Wyższe Seminarium Misyjne Księży Sercanów w Stadnikach

ORCID: 0000-0001-5408-0809; e-mail: lpoleszak@scj.pl

<https://doi.org/10.4467/25443283SYM.21.026.14706>

SPRAWOZDANIE Z SYMPOZJUM NAUKOWEGO
W SŁUŻBIE ŻYCIU I MIŁOŚCI,
KRAKÓW, 28 PAŹDZIERNIKA 2021 ROKU

REPORT FROM THE SCIENTIFIC SYMPOSIUM
IN THE SERVICE OF LIFE AND LOVE,
KRAKOW, OCTOBER 28TH, 2021

W dniu 28 października 2021 roku w „Domus Mater” w Krakowie odbyło się sympozjum naukowe poświęcone tematowi *W służbie życiu i miłości*, zorganizowane przez Wyższe Seminarium Misyjne Księży Sercanów w Stadnikach. Wydarzenie to zgromadziło licznych uczestników, wśród których była grupa kapłanów odbywających formację ciągłą, seminarzyści i osoby świeckie. W sympozjum wzięli również udział słuchacze Radia Profeto.

W słowie wstępnym ks. dr Leszek Poleszak SCJ, rektor seminarium, przywitał wszystkich zebranych i podkreślił, że zagadnienie ochrony życia stale wpisuje się w misję Kościoła. Stoi on bowiem na straży godności człowieka i jego praw, wśród których prawo do życia jest pierwszym. Wskazują na to również wypowiedzi papieża Franciszka, który z mocą podkreśla, że prawo do życia stanowi niezbywalną wartość, którą należy bronić nie z motywów religijnych, ale z tego powodu, że jest to sprawą

ludzkości. Następnie głos zabrał ks. dr Adam Pastorczyk SCJ, wicerektor seminarium i prefekt studiów, który poprowadził dalszą część obrad.

Pierwszą prelekcję pt. „*Troszczysz się o wszystko, bo to wszystko Twoje, Panie, miłośniku życia*” (Mdr 11,26) – afirmacja życia na kartach Pisma Świętego wygłosiła s. dr hab. Joanna Nowińska SM z Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie. Zauważyła ona, że u podstaw zagadnienia życia, które w Biblii jest tematem zasadniczym, znajduje się prawda o miłości JHWH, który określa siebie jako Żywego i Żyjącego oraz wielokrotnie na kartach Pisma Świętego odwołuje się do życia jako do istoty swojej Osoby. Zdaniem prelegentki, zakres tematu afirmacji życia stanowi inspirację do tego, by korzystając ze zdobyczy egzegezy historyczno-krytycznej i przyjętych koncepcji czasu powstania poszczególnych ksiąg biblijnych, zbadać, w jaki sposób ujmują one omawiane zagadnienie. Referat został podzielony na kilka części. W pierwszej zostało omówione zagadnienie afirmacji życia w tekstach prorockich Starego Testamentu, następnie rozpatrywano rangę przyznaną życiu w literaturze deuteronomistycznej oraz w Pięcioksięgu. W kolejnych częściach rozważona została wartość życia w literaturze sapiencjalnej i najmłodszych księgach Starego Testamentu oraz *novum* w percepcji życia w Nowym Testamencie. Podsumowując swoje wystąpienie, prelegentka zauważyła, że w temacie afirmacji życia można dostrzec realizację zasad ciągłości, rozwoju i transpozycji.

W dyskusji po prelekcji głos zabrał kl. Szymon Szubarczyk SCJ. Zapytał on o fragment Psalmu 116, który słowami: „Drogocenna jest w oczach Pana śmierć Jego czcicieli” (w. 15), zdaje się przeczyć afirmacji życia. W odpowiedzi siostra wskazała na zagadnienie rozszerzenia perspektywy życia. Podkreśliła również, że należy postawić pytanie, jakie znaczenie i rozumienie ma śmierć w Biblii. Spojrzenie na ten szerszy kontekst pozwala zrozumieć, że Bóg życia nie kończy. Śmierć w rozumieniu Boga jest progiem, który rozpoczyna życie bez cierpienia. Warto też odnieść się do kontekstu sformułowania „śmierć Jego czcicieli”.

Ksiądz dr Tomasz Maziarka z Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II, Sekcja w Tarnowie, wygłosił następnie referat nt. *Wyzwania antropologii chrześcijańskiej w dobie neuronauk*. Odniósł się najpierw do przedsta-

wianego we współczesnych naukach problemu istnienia duszy. Zauważył, że niektórzy współcześni naukowcy, przedstawiciele nauk przyrodniczych, twierdzą, że duszy nie ma. Wskazał również na to, że od czasu rewolucji kopernikańskiej oraz darwinowskiej, a także w dobie współczesnych neuronauk często podważa się istnienie duszy. W dalszej części swojego wystąpienia przypomniał rozwój nauczania Kościoła na temat duszy, przywołując m.in. stwierdzenia św. Augustyna i św. Tomasza z Akwinu. Dotychczas istnienie duszy było oczywiste. Odwołał się następnie do książki Francisa Cricka pt. *Zdumiewająca hipoteza, czyli nauka w poszukiwaniu duszy*, który jest jednym z przedstawicieli fizykałizmu (przekonania, że wszystko można wyjaśnić na bazie fizyki). W tej publikacji przedstawił on hipotezę, że wszystko to, co my mówimy o sferze duchowej, może być zredukowane do poziomu fizycznego. Każda nasza funkcja psychiczna czy duchowa może zostać wyjaśniona przez pracę neuronów (neuronalne korelaty). Nauką, która zajmuje się badaniem ludzkiego mózgu i różnych stanów mentalnych, jest neurobiologia. W dalszej części swojego wystąpienia prelegent poddał teorię Cricka krytycznej analizie. Na potwierdzenie swoich tez przytoczył twierdzenia innych naukowców stwierdzających stanowczo, że nie da się zastosować teorii redukcjonistycznej do potwierdzenia możliwości redukcji wymiaru duchowego do wymiaru fizycznego. Ukazał również niedoskonałość twierdzeń materializmu.

W ramach dyskusji głos zabrał ks. Zdzisław Huber SCJ, który przypomniał również twierdzenia innego naukowca, fizyka teoretycznego i matematycznego, Stephena Hawkinga na temat istnienia Boga. W swoich wypowiedziach stwierdzał on, że religia jest wymysłem człowieka.

Trzecią prelekcję nt. *Problem konsensusu w sprawie prawa do życia* przedstawił ks. dr hab. Konrad Glombik, prof. UO z Uniwersytetu Opolskiego. Jak zauważył, zagadnienie konsensusu pojawia się w obrębie ochrony prawa do życia głównie w kontekście legalizacji ustawodawstwa dotyczącego aborcji, eutanazji, sztucznego zapłodnienia i kary śmierci. Jest ono niezmiernie istotne ze względu na rangę tematyki, zainteresowanie społeczne, a zwłaszcza znaczenie dla przyjmowanych rozstrzygnięć w zakresie szacunku do życia ludzkiego i wyborów ludzi w tym obszarze.

Prelegent zauważył, że omawiając możliwość konsensusu w kwestii prawa do życia, należy zwrócić uwagę na samą naturę prawa do życia, które jest fundamentalnym prawem człowieka, a co za tym idzie – prawem państwowym, przysługującym każdej osobie ludzkiej. W dalszej części wystąpienia odniósł się do kwestii problematycznych w odniesieniu do zgody co do prawa do życia oraz przedstawił proces osiągania zgody w tej materii. We wnioskach zauważył, że prawo do życia przysługuje każdej istocie od poczęcia do naturalnej śmierci. Jest to powszechnie akceptowane społecznie i respektowane zarówno w ustawodawstwie państwowym, jak też w postawach poszczególnych ludzi. Jednak osiągnięcie konsensusu w sprawie ochrony życia nie jest łatwe w społeczeństwach współczesnych, pluralistycznych kulturowo i światopoglądowo. Jego zdaniem, w konsensusie w sprawie ochrony życia ludzkiego nie chodzi jedynie o przepisy stanowione przez ustawodawcę, ale także o przekonania ludzi w kwestii prawa do życia i szacunku wobec każdego na wszystkich etapach jego egzystencji.

Jako pierwsza po przerwie głos zabrała dr Małgorzata Słowik z Akademii Pomorskiej w Słupsku, która wygłosiła wykład nt. *Małżeństwo w kryzysie: czy warto/trzeba je ratować za wszelką cenę? Refleksje nad problemami klientów pomocy społecznej*. Częste doniesienia o wzrastającej liczbie rozwodów i separacji w Polsce, jak też skala problemu uzależnień i przemocy są inspiracją do postawienia pytań o sposoby ratowania małżeństw w kryzysie i granice świadczonej pomocy. Prelegentka oparła swoją wypowiedź na bazie publikacji naukowych dotyczących problemów uzależnień, współuzależnień, przemocy i sposobów ich rozwiązywania oraz kryzysów małżeńskich. Przeprowadzone analizy prowadzą do wniosków, że warto ratować małżeństwa w kryzysie spowodowanym uzależnieniem lub przemocą poprzez motywowanie małżonków do podjęcia indywidualnej pracy nad swoim udziałem w kryzysie. Taki ratunek daje szansę na uzdrowienie związku. Pomoc należy rozpocząć od indywidualnej terapii małżeńskiej, nabycia umiejętności komunikacji, a przede wszystkim od konieczności psychicznego trzeźwienia i zatrzymania przemocy. Okazywana pomoc posiada jednak swoje granice i musi być mądra. Mądra pomoc polega przede wszystkim na edukacji

małżonków i na umożliwieniu ponoszenia konsekwencji swoich decyzji. Małżeństw nie należy natomiast ratować za wszelką cenę, rozumianą zwłaszcza jako cenę zdrowia i życia ich i dzieci.

Uzupełnieniem powyższego wystąpienia była wypowiedź mgr Mirosławy Pakur ze Wspólnoty Trudnych Małżeństw „Sychar” z Gdańska. Zwróciła ona uwagę na konieczność zdobycia wiedzy, by móc prawidłowo i mądrze pomagać małżeństwom doświadczającym problemów uzależnień i przemocy. Sednem pomocy jest zrozumienie, że osoby przeżywające kryzysy powinny zacząć od osobistego rozwoju i wsparcia w doświadczanej sytuacji. Pokazuje to również doświadczenie osób, którym wspólnota „Sychar” pomaga. Praca indywidualna poszczególnych małżonków jest niezbędna do właściwej pomocy i uniknięcia niebezpieczeństwa szkodenia dzieciom czy drugiemu małżonkowi. To nie wyklucza oczywiście relacji miłości w małżeństwie, choć powinna być to miłość mądra i odpowiedzialna za siebie i za rodzinę. Współmałżonek to osoba, która mądrze kocha.

W dyskusji odniesiono się do pewnych zdarzających się błędnych decyzji sądów dotyczących rodzin i powierzenia opieki nad dziećmi któremuś z rodziców. Pani mgr Mirosława Pakur zwróciła uwagę, że rzeczywiście właściwe rozeznanie przyczyn problemów nie jest łatwe. Pomimo doskonalenia przepisów dotyczących pomocy rodzinie, wciąż wymagają one dopracowywania. Za tym idzie także konieczność kształcenia osób udzielających pomocy. Niezbędne jest też wpływanie na ustawodawców, by tworzyć zabezpieczenia prawne dla osób poszkodowanych przemocą.

Kolejną prelekcję nt. *Naprotechnologia – szansa na potomstwo czy oszustwo?* przedstawił dr n. med. Tomasz Kandzia ze Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach. Rozpoczął on od wyjaśnienia terminu „Naprotechnologia”, która stanowi nowe spojrzenie na zdrowie kobiety i mężczyzny, uwzględniające naturalne biomarkery płodności dzięki obserwacji za pomocą Modelu Creighton bazującego na kobiecym śluzie. Współczesna medycyna, opierając się na dokładnej diagnostyce i obserwacji cyklu, umożliwia postawienie prawidłowej diagnozy dotyczącej jednego z ważnych problemów współczesnych małżeństw, jakim

jest niepłodność. W swojej analizie prelegent odwołał się do najczęstszych przyczyn niepłodności u kobiet i mężczyzn. Następnie przeszedł do omówienia owoców badań prowadzonych przez prof. Thomasa Hilgersa. Stworzony przez niego Model Creighton, polegający na szczególowej obserwacji cyklu kobiety, jak też metoda leczenia Naprotechnology, zwana w Polsce Naprotechnologią, jego zdaniem w sposób najnowocześniejszy według aktualnej wiedzy medycznej pomagają w przyczynowym leczeniu niepłodności. W końcowej części swojego wystąpienia autor odniósł się również do omówienia psychologicznych i duszpasterskich implikacji niepłodności małżeńskiej, podkreślając, że metoda ta jest etyczną metodą diagnostyki i leczenia niepłodności, którą warto propagować zwłaszcza poprzez tworzenie lokalnych ośrodków przyczynowego leczenia niepłodności.

Ostatni wykład symposium wygłosił ks. prof. dr hab. Mieczysław Ozorowski z Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. Poświęcił go tematowi *Eutanazja – zbrodnia czy cywilne prawo człowieka do wyboru śmierci?*. Występujące w wielu krajach próby legalizacji eutanazji świadczą o tym, że zanika powoli świadomość, że jest to przestępstwo i zbrodnia (por. EV 66). W duchu wiary to, co jest podejmowane jako najważniejszy motyw eutanazji – bezsensowne cierpienie – może być rozumiane i akceptowane. W pierwszej części swego wystąpienia prelegent omówił definicję eutanazji i przedstawił krótko historię tego pojęcia. Następnie odwołał się do argumentów zwolenników eutanazji i przedstawił stanowisko Kościoła w tej sprawie. Eutanazja jest zjawiskiem rozległym i skomplikowanym, stanowi przejaw „kultury śmierci”. Ponieważ prośba o eutanazję jest rozpaczliwym wołaniem o pomoc i miłość, należy – zdaniem prelegenta – zwiększyć troskę o chorych ze strony rodziny, przyjaciół i lekarzy w opiece paliatywnej. Troska o ludzi chorych i ich potrzeby stanowi bowiem o dojrzałości społeczeństwa. Kościół zajmuje w tej kwestii nieprzejednane stanowisko, twierdząc, że eutanazja jest nie do zaakceptowania, ponieważ godzi w podstawowe prawo człowieka do życia i sprzeciwia się jego godności.